УДК 378 796: 81`26

https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-791-800

Пензай Сергій Анатолійович кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики спорту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20300, тел.: (067) 461-06-78, https://orcid.org/0000-0003-3396-6728

РОБОТА З ФАХОВОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Пропоноване дослідження присвячене проблемі роботи з фаховою термінологією у системі підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в закладах вищої освіти. Фахова термінологічна компетентність – невід'ємна риса сучасного успішного вчителя фізичної культури, який повинен володіти як інноваційними та традиційними формами і методами навчання, так і сучасною термінологією з фізичної культури та спорту.

Наголошено, що термін як основа лексичного складу мови науки відзначається тенденцією до однозначності, системністю, унормованістю, кодифікованістю, відсутністю експресії. Важливою проблемою терміновживання і термінотворення є співвідношення національного та запозиченого.

Мета статті полягає у теоретичному обгрунтуванні необхідності розроблення і впровадження методичної системи роботи з фаховою термінологією у системі підготовки вчителя фізичної культури у закладах вищої освіти. Описано систему роботи з фаховою термінологією фізичної культури та спорту як у сфері фіксації (укладання словників та глосаріїв термінів), так і в сфері функціонування (безпосередньо навчальний процес, який передбачає аудиторні та позааудиторні форми роботи).

Узагальнено вимоги до укладання глосаріїв термінів загалом та формулювання їх дефініцій зокрема. Акцентовано увагу на необхідності використання глосаріїв термінів, адже ефективність оволодіння науковою термінологією безпосередньо залежить від правильних методів і прийомів роботи з ними. Вимоги до укладання глосарію застосовні до всіх галузей знань, проте специфіка полягає в особливостях терміносистеми галузі чи субгалузі знань, глосарій якої укладається. Рекомендовано звертати увагу на представлення термінології у підручниках та навчальних посібниках з дисциплін, передбачених системою підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Укладаючи такі методичні праці, автори повинні правильно добирати терміни та формулювати їх визначення та регулювати кількість презентованих термінів, яких не повинно бути надмір.

Вказано, що до специфічних принципів професійного засвоєння наукової термінології важливо віднести принцип професійної комунікативної спрямованості, взаємозалежності формування поняття і засвоєння терміна, міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків. У процесі термінологічної роботи варто об'єднувати зусилля фахівців в галузі фізичної культури та спорту і фахівців-філологів, оскільки від цього залежить якість пропонованих методичних матеріалів.

Резюмуємо, що вчитель фізичної культури, який знає норми професійного етикету і фахової термінології, буде готовий до активної ефективної комунікації та стане успішним у своїй професійній діяльності.

Ключові слова: наукова термінологія, термін, глосарій, дефініція, термінологія фізичної культури і спорту, підготовка вчителя фізичної культури, заклад вищої освіти.

Penzai Serhii Anatoliyovych Candidate of Sciences in Physical Culture and Sports, Associate Professor of the Department of Theory and Methodology of Sports, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St., 2, Uman, 20300, tel.: (067) 461-06-78, https://orcid.org/ 0000-0003-3396-6728

WORKING WITH PROFESSIONAL TERMINOLOGY IN THE TRAINING SYSTEM OF PHYSICAL CULTURE TEACHERS IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Abstract. The proposed study is devoted to the problem of working with professional terminology in the system of training future physical culture teachers in higher education institutions. Professional terminological competence is an integral feature of a successful modern physical culture teacher, who must possess both innovative and traditional forms and methods of teaching, as well as modern terminology in physical culture and sports.

It is emphasized that the term, as the basis of the lexical composition of the language of science, is characterized by a tendency to ambiguity, systematicity, normalization, codification, lack of expression. An important problem of term use and term creation is the ratio of national and borrowed.

The purpose of the article is the theoretical justification of the need to develop and implement a methodical system of working with professional terminology in the system of physical culture teacher training in higher education institutions. The system of working with professional terminology of physical culture and sports is described both in the field of fixation (compilation of dictionaries and glossaries of terms) and in the field of functioning (directly the educational process, which involves classroom and extra-auditory forms of work).

The requirements for compiling glossaries of terms in general and formulating their definitions in particular are summarized. Attention is focused on the need to

use glossaries of terms, because the effectiveness of mastering scientific terminology directly depends on the correct methods and techniques of working with them. The requirements for compiling a glossary are applicable to all fields of knowledge, but the specificity lies in the peculiarities of the term system of the field or subfield of knowledge, the glossary of which is compiled. It is recommended to pay attention to the presentation of terminology in textbooks and training manuals for disciplines provided for by the training system for future physical education teachers. When compiling such methodical works, authors should correctly select terms and formulate their definitions and regulate the number of presented terms, which should not be excessive.

It is indicated that among the specific principles of professional learning of scientific terminology it is important to include the principle of professional communicative orientation, interdependence of concept formation and term learning, intersubject and intrasubject connections. In the process of terminological work, it is worth combining the efforts of specialists in the field of physical culture and sports and philological specialists, since the quality of the proposed methodological materials depends on this.

We summarize that a physical culture teacher who knows the norms of professional etiquette and professional terminology will be ready for active and effective communication and will be successful in his professional activity.

Keywords: scientific terminology, term, glossary, definition, terminology of physical culture and sports, physical culture teacher training, higher education institution.

Постановка проблеми. Професійна діяльність у будь-якій галузі науково-технічної діяльності забезпечується засобами мови, точніше наукового функціонального стилю літературної мови. Основою лексичного складу мови науки є наукова термінологія. «Термін (від грец. τέρμα ‘кінець, межа’) – це одиниця лексичного рівня (слово або словосполучення), яка позначає певне поняття у відповідній галузі людської діяльності, утворює функціонально-тематичний клас галузевої лексики і є органічним (системним або позасистемним) елементом термінологічного фонду» [1, С. 50].

Роботі з термінологією приділяється увага на всіх рівнях і етапах освітнього процесу: від дошкілля до вищої школи. Позааудиторне спілкування теж передбачає пряме чи ситуативне використання термінології. Фізична культура та спорт – надзвичайно важливі галузі суспільного життя, адже результати їх діяльності мають не тільки начальну, виховну, а ще й оздоровчу мету, тому до вчителів фізичної культури висувають особливі вимоги.

Не викликає сумніву, що «процес психолого-педагогічної підготовки у закладах освіти галузі фізичної культури і спорту досі характеризується певною «розмитістю» цілей і завдань через те, що психолого-педагогічні дисципліни невиправдано вважаються допоміжними, хоча вони формують

основні, базові компетентності майбутньої діяльності вчителів фізичного виховання та фахівців фізичної культури і спорту загалом» [2, С.159]. Власне, формування умінь та навичок роботи з фаховою термінологію можна віднести до циклу психоло-педагогічної підготовки, що вимагає посиленої уваги, чим і зумовлюється актуальність пропонованого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню наукової термінології присвячено лінгвістичні праці С. Булик-Верхоли, М. Вакуленка, А. Д'якова, В. Іващенко, Т. Кияка, І. Кочан, З. Куделько, Г. Наконечної, Ф. Нікітіної, Л. Симоненко, Е. Скороходька, Ю. Теглівець та ін. Окремо варто назвати дослідників української спортивної термінології таких, як О. Боровська, І. Гальченко, Л. Гошовська, Р. Дудок, М. Паночко, І. Процик, І. Пущина, Ю. Самсон, Л. Сергієнко, В. Сосіна, Ю. Струганець, І. Янків та ін., які описують особливості формування і розвитку української спортивної термінології загалом та її галузей зокрема.

Н. Степанченко підкреслює, що «винятково важливого значення набуває модернізація процесу навчання вчителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах, де відбувається опанування студентами комплексом знань, умінь і навичок, їхній професійний розвиток, формуються інтереси, професійні мотиви та ціннісні орієнтації, що завершується виробленням професійно-педагогічної позиції» [2, С.5]. Фахова термінологічна компетентність – невід'ємна риса сучасного успішного вчителя фізичної культури, який повинен володіти як інноваційними та традиційними формами та методами навчання, так і сучасною термінологією з фізичної культури та спорту.

Проблеми професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищій освіті розробляли О. Ажиппо, Г. Балахничева, О. Бріжатий, М. Віленський, М. Воробйов, Л. Матвєєв, Н. Степанченко, Л. Сущенко, О. Тимошенко, І. Шаповалова, Б. Шиян та ін. Зазначимо, що у кожному дослідженні описуються методологічні підходи, зокрема когнітивний, комунікативно-діяльнісний, особистісно зорієнтований, антропоцентричний, модульна технологія, які реалізуються активних та інтерактивних формах навчання у вищій школі, що забезпечують належний рівень підготовки майбутніх фахівців загалом, та в аспекті формування фахових термінологічних компетентностей зокрема, адже «точність понять, їх адекватність конкретним явищам дає можливість спеціалістам у сфері фізичної культури і спорту краще зрозуміти суть конкретних питань, з'ясувати невизначені проблеми, використовуючи єдину термінологічну мову» [3, с. 5].

Мета статті: теоретично обгрунтувати необхідність розроблення і впровадження методичної системи роботи з фаховою термінологією у системі підготовки вчителя фізичної культури у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі побутує визначення, яке робить акцент на специфіці термінології фізичної культури і

спорту: «спортова терміносистема – це науково-теоретична категорія українського мовознавства, що становить сукуп слів або словосполучень, які вживають для конкретного характеризування предметів, явищ, вправ, рухів у процесі реалізування фізичного виховання і спорту, чому притаманна єдність цілісної номінації та композитивности й схильність до запозичень й універсалізації» [4, с .155]. Зауважимо, що терміни *спортова* термінологія і *спортивна* термінологія у науковій літературі використовуються як абсолютні синоніми.

Прийнято такі вимоги до терміна як основи лексичного складу мови науки: співвіднесеність із певним науковим поняттям, наявність дефініції, системність, нормативність, кодифікованість, точність, стислість, тенденція до однозначності, здатність до творення похідних, раціональне співвідношення запозиченого та національного у термінотворенні та терміновживанні та ін. [5].

Система роботи з фаховою термінологією загалом та з термінологією фізичної культури та спорту зокрема організується у *сфері фіксації* і в *сфері функціонування.*

Сфера фіксації передбачає укладання словників та глосаріїв термінів, презентацію термінологічного матеріалу в підручниках та посібниках тощо. Укладання словників, зазвичай, – справа творчих колективів, це довготривалий і складний процес, зупинятися на цьому у межах цієї публікації ми не будемо, а от глосарії можуть укладати усі, хто має відношення до освітнього процесу різних ланок.

Загалом, глосарієм називають перелік термінів певної галузі, він має вузькоспеціальне спрямування, тим і відрізняється від словника. Укладанню глосарію передує формування тезаурусу (списку) термінів певної галузі суспільної діяльності.

Глосарії мають такі різновиди:

1) глосарій термінів будь-якої сфери діяльності людини (глосарій термінів з кібербезпеки, глосарій термінів з настільного тенісу тощо);

2) глосарій проєкту (створюється для презентації базових понять певного науково-дослідницького проєкту, дисертації тощо);

3) глосарій корпоративний (створюється для потреб певної фірми, підприємства, мережі закладів).

Безперечно, що для розуміння змісту університетських посібників, підручників, монографій, фахових статей здобувач ступеню вищої освіти (студент, магістрант, аспірант) весь час звертається до довідкової літератури (словники, довідники, глосарії тощо), у яких визначено наукові поняття певної галузі знань. Саме на допомогу тим, хто навчається, вони і укладаються. Зауважимо, що знання «сутності базових основ теорії та методики фізичного виховання та спорту», репрезентовані у системі наукових термінів, є когнітивним компонентом готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності [6, С. 339].

До укладання глосарію існують певні вимоги, які можуть диференціювати на групи:

1) загальні вимоги: алфавітний порядок представлення терміноодиниць; глосарій термінів певної навчальної дисципліни повинен містити визначення (дефініцію) основних понять, які згадуються у теоретичному курсі; рекомендований обсяг глосарію – до 100 термінів; теоретичний матеріал курсу повинен містити всі представлені у глосарії терміни (номінативні одиниці), а не тільки опис понять; глосарій може містити терміни-однослови, терміни-словосполучення, абревіатури, цифрові та символьні позначки та ін.

2) спеціальні лінгвістичні вимоги: визначення (дефініції повинна формулюватися за класифікаційним (родо-видовим чи холо-партитивним принципом); необхідно уникати визначень через синонім чи антонім; визначення повинні бути стислі, тобто тлумачного, а не енциклопедичного характеру; потрібно подавати уживані синоніми; у випадку багатозначності терміна потрібно конкретизувати галузь знань та ін.

Вимоги до укладання глосарію застосовні до всіх галузей знань, специфіка полягає в особливостях терміносистеми галузі чи субгалузі знань, глосарій якої укладається. Тому, працюючи над укладання глосарію, у даному разі з фізичної культури та спорту, потрібно опрацювати наявні словники та авторитетні підручники та монографії.

Важливо зазначити, що формування глосарію термінів є обов'язковою вимогою до презентації матеріалів певної навчальної дисципліни, яка входить до циклу підготовки фахівців за певною освітньою програмою, у системах дистанційного навчання (наприклад, Moodle). Крім того, комплекси методичних матеріалів, зокрема лекції, можуть містити глосарії термінів до кожної лекції. Зазвичай, до кожної теми подаються терміни, які було опрацьовано на лекції. Ці самі терміни лектори пропонують у презентаційних матеріалах, які демонструють у ході викладу матеріалу (оффлайн та онлайн). Якщо глосарій укладено якісно, з дотриманням усіх вимог, це, без сумніву, полегшує і процес викладання, і процес навчання.

Викладачі також часто пропонують як одне з домашніх завдань укласти глосарій термінів до теми, що розглядалася, укласти глосарій термінів до наукової статті, яку студент має знайти самостійно за визначеною тематикою. У цих випадках студентам знадобляться навички роботи з текстом:

1) виділити термін з контексту;

2) додати наявну у тексті дефініцію терміна або сформулювати її самостійно за контекстом;

3) упорядкувати терміни за алфавітом з урахуванням можливої синонімії чи багатозначності.

Нами було проведено анкетування серед вчителів фізичної культури (20 анкет) шкіл м. Умань Черкаської області. Серед переліку питань були такі: Чи використовуєте ви термінологічні словники чи глосарії у процесі підготовки

до уроків? Чи укладаєте ви самостійно глосарії до своїх методичних матеріалів? На перше питання відповідь була ствердною у всіх респондентів, а от друге питання викликало труднощі: 90 % респондентів відповіли, що не мають навичок укладання глосаріїв, навіть коротких тематичних.

Саме цей факт наштовхнув нас на думку підготувати необхідні методичні рекомендації та звернути увагу на формування відповідних навичок у процесі викладання дисциплін циклу підготовки вчителя фізичної культури.

Сфера функціонування передбачає використання термінів як у циклі теоретичної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури, так і безпосередньо в практичному навчанні методикам і технікам певного виду спорту чи оздоровчої діяльності.

Теоретична підготовка полягає в ознайомленні з поняттєвою базою галузі фізичної культури і спорту та методик їх навчання, причому важливо розмежовувати власне термінологію фізичної культури та спорту і термінологію психолого-педагогічного та мовного циклу університетських дисциплін.

Варто звернути увагу на представлення термінології у підручниках та навчальних посібниках з дисциплін, передбачених системою підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Укладаючи такі методичні праці, автори часто перенасичують їх тексти науковою термінологією. Тому у цьому випадку потрібно вирішувати два завдання:

1) правильний добір термінів та формулювання їх визначень;

2) кількість термінів має бути достатньою, а не надлишковою.

Правильним є принцип укладання посібника, задекларований В. Каплінським та О. Дамзіним, який полягає у намаганні не перенасичувати його науковою термінологією, особливо дефініціями, натомість пропонується пояснювати сутність наукових понять «через практику аналізу педагогічних явищ та проблем, пов'язаних з виховною діяльністю вчителя, а також через аналіз та розв'язання педагогічних ситуацій» [7, С. 360]. Саме на практикоорієнтованість як посібників, так і загалом методичних систем підготовки майбутнього вчителя фізичної культури треба зважати, враховуючи специфіку галузі фізичної культури та спорту.

Безумовно, укладанням глосарію та навичками формулювання дефініцій термінологічна робота не обмежується. Обов'язково повинні бути реалізовані міжпредметні зв'язки, зокрема, з дисциплінами лінгвістичного циклу такими, як *Українська мова за професійним спрямуванням* та *Іноземна мова* (насамперед, англійська). На думку І. Кочан, «у результаті вивчення дисципліни студенти мають навчитися диференціювати нормативне й ненормативне слово та терміновживання, добирати з низки дублетних форм ту, яка відповідає не лише вимогам семантичної точності, але й стилістичної доречності, граматичної та стилістично правильної сполучуваності» [8, С. 18]. Якщо викладачі циклу фахової підготовки зобов'язані забезпечити розуміння

системи понять, то викладачі мови повинні посприяти належному їх стилістичному та лексико-граматичному засвоєнню.

Слід зважати на той факт, що учитель фізкультури на уроці відпрацьовує техніку певних рухів чи вправ, при чому учні не мають змоги записати пояснення вчителя, зошити і підручники на уроках практично не використовуються. Тобто відсутність можливості писемно зафіксувати здобуті знання ускладнює запам'ятовування. Готуючи конспект уроку з фізичної культури, куди можна і потрібно включити базові термінологічні поняття, потрібно пам'ятати про відсутність можливості в учнів записати терміни, які пояснює вчитель. Тому у роботі вчителя фізкультури особливий акцент потрібно робити на прийоми пояснення термінів галузі фізкультури і спорту, які використовуються на уроках (чи гуртковій, факультативній роботі), серед яких, на нашу думку, ефективними є пояснення через протилежне, використання аналогії у процесі пояснення, використання невербальних засобів пояснення (це властиво саме для сфери фізичної культури та спорту, де пояснити мало, треба показати техніку виконання), використання англомовних відповідників та ін.

До специфічних принципів професійного засвоєння наукової термінології відносять також «принцип професійної комунікативної спрямованості, взаємозалежності формування поняття і засвоєння терміна, міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків» [9, С. 13]. Забезпечити реалізацію цих принципів у системі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури допоможе створення умов навчання студентів, які мають бути максимально наближеними до їх майбутньої професійної діяльності.

Важливо звернути увагу на термінологічне планування, тобто систему заходів з розроблення, кодифікації та впровадження термінологічних інновацій, що передбачає обговорення питань термінології на семінарах та конференціях, роботу над укладанням термінологічних словників та глосаріїв [10]. Поза всяким сумнівом, «до вирішення важливої проблеми термінотвірності спортивної лексики слід залучати і філологів-україністів, і «іноземних» філологів, і фахівців з термінознавства та лексикографії, і науковців, що займаються проблемами нормування та стандартизації термінології, а головно тих тренерів чи інструкторів, які будуть безпосередніми носіями та пропагандистами новостворюваних спортивних термінів» [11, С. 227].

Висновки. Отже, вчитель фізичної культури, який знає норми професійного етикету і фахової термінології, буде готовий до активної ефективної комунікації та стане успішним у своїй професійній діяльності. У перспективі нашого дослідження – створення словника термінологічних синонімів з галузі фізичної культури та спорту, вироблення рекомендацій щодо унормування термінів-неологізмів спільно з колегами-філологами.

Література:

1. Вакуленко М.О. Сучасна українська термінологія: методологія, кодифікація, лексикографічна практика : дис. … д-ра філол. наук : 10.02.01 / Український мовно-інформаційний фонд НАН України, Національна академія наук України. Київ, 2023. 445 с.

2. Степанченко Н.І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах : дис. … д-ра пед .наук : 13.00.04 / Вінницький держ. пед. ун-т. Вінниця, 2017. 629 с.

3. Сергієнко Л. П. Терміни і поняття у фізичній культурі : навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 264 с.

4. Самсон Ю. Теоретична концептуалізація української спортової терміносистеми *Проблеми української термінології*: зб. наук. праць XVI міжнар. наук. конф. 1–3 жовт. 2020 р. Львів, 2020. С. 151–156.

5. Булик-Верхола С.З., Наконечна Г.В., Теглівець Ю.В. Основи термінознавства. Львів, 2013.160 с.

6. Шаповалова І. Модель підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до професійного самовдосконалення в умовах модернізації професійної освіти. *Витоки педагогічної майстерності.* 2015. Випуск 15. С. 336–342. URL: http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5368/1/Schapovalova.pdf

(дата звернення : 25.10.2023).

7. Каплінський В., Дамзін О. Інноваційно-творчий потенціал практикоорієнтованого посібника для майбутніх учителів фізичної культури. *Наукові інновації та передові технології. Сер. Педагогіка.* 2023. № 1(15). С.354–363 http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/3364/3379 (дата звернення: 28.10.2023).

8. Кочан І.М. Посібники з термінознавства й навчальний процес. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Сер. Проблеми української термінології.* 2016. № 842. С. 18–24.

9. Пентилюк М.І. Дидактичні засади роботи з науковою термінологією. *Педагогічні науки.* 2011. Вип. 59. С.10–15.

10. Боровська О. В. Співвідношення національних та інтернаціональних термінів в українській термінології фізичної культури і спорту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 /ЛДІФК. Львів, 2003. 20 с.

11. Гошовська Л., Гальченко І., Сосіна В. До питання термінотворення у сучасній українській терміносистемі оздоровчих видів фізичної культури. *Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. Філологічна*. 2011. Вип. 20. С. 222–228.

References:

1. Vakulenko M.O. (2023). Suchasna ukrainska terminolohiia: metodolohiia, kodyfikatsiia, leksykohrafichna praktyka [Modern Ukrainian terminology: methodology, codification, lexicographic practice] *Doctor's thesis.* Ukrainskyi movno-informatsiinyi fond NAN Ukrainy, Natsionalna akademiia nauk Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian].

2. Stepanchenko N.I. (2017). Systema profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh [System of professional training of future teachers of physical culture in higher educational institutions] *Doctor's thesis.* Vinnytskyi derzh. ped. un-t. Vinnytsia. [in Ukrainian].

3. Serhiienko L.P. (2011). Terminy i poniattia u fizychnii kulturi [Terms and concepts in physical culture] : navchalnyi posibnyk. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan. 264 p. [in Ukrainian].

4. Samson Yu. (2020). Teoretychna kontseptualizatsia ukrainskoi sportovoi terminosystemy [Theoretical conceptualization of the Ukrainian sports terminology system] Problemy ukrainskoi terminolohii: zb. nauk. prats XVI mizhnar. nauk. konf. 1 – 3 zhovt. 2020 r. Lviv/ pp. 151–154 [in Ukrainian].

5. Bulyk-Verkhola S.Z., Nakonechna H.V., Tehlivets Yu.V. (2013) Osnovy terminoznavstva [Basics of terminology]. Lviv. 160 p. [in Ukrainian].

6. Shapovalova I. (2015). Model pidhotovky maibutnioho vchytelia fizychoi kultury do profesiinoho samovdoskonalennia v umovakh modernizatsii profesiinoi osvity [A model of training a future physical culture teacher for professional self-improvement in the conditions of modernization of professional education]. Vytoky pedahohihnoi maisternosti. Vypusk 15. pp. 336–342. Retrieved from http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5368/1/Schapovalova.pdf [in Ukrainian].

7. Kaplinskyi V., Damzin O. (2023). Innovatsiino-tvorchyi potentsial praktykooriientovanoho posibnyka dlia maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury [Innovative and creative potential of a practically oriented textbook for future teachers of physical culture]. Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii. Ser. Pedahohika. № 1(15) pp. 354–363. Retrieved from http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/3364/3379 [in Ukrainian].

8. Kochan I. M. (2016). Posibnyky z terminoznavstva i navchalnyi protses [Textbooks on terminology and the educational process]. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Ser. Problemy ukrainskoi terminolohii. № 842. pp. 18–24. [in Ukrainian].

9. Pentyliuk M.I. (2011). Dydaktychni zasoby roboty z naukovoiu terminolohoieiu [Didactic principles of working with scientific terminology]. Pedahohichni nauky. Vyp. 59. pp. 10–15. [in Ukrainian].

10. Borovska O.V. (2003). Spivvidnoshennia natsionalnykh ta internatsionalnykh terminiv v ukrainskii terminolohii fizychnoi kulturu ta sportu [Correlation of national and international terms in the Ukrainian terminology of physical culture and sports]. *Extended abstract of candidate's thesis.* LDIFK. Lviv. [in Ukrainian].

11. Hoshovska L., Halchenko I., Sosina V. (2011). Do pytannia terminotvorennia u suchasnii ukrainskii terminosystemi ozdorovchykh vydiv fizychnoi kultury [To the issue of terminology in the modern Ukrainian terminological system of recreational types of physical culture]. Naukovi zapysky Nats. Un-tu «Ostrozka akademia». Ser. Filolohochna. Vyp. 20. pp. 222-228. [in Ukrainian].